

Grønt Flagg

Søknad om Sertifisering

Vår skole/barnehage har gjennomført et miljøprosjekt i henhold til Grønt Flagg kriteriene. Vi søker med dette om Miljøsertifisering og tildeling av det grønne flagget i henhold til den internasjonale Eco-Schools ordningen. Gebyret for å delta er kr 1.500 pr år. Registreringen forplikter søkeren inntil den sies opp.

DETTE SØKNADSSKJEMAET SKAL VÆRE FORSIDE TIL PROSJEKTRAPPORTEN

Informasjon om skolen/barnehagen

1. Navn på skolen/barnehagen Fagerlia Miljøbarnehage	2. Kommune Trondheim
---	-------------------------

Informasjon om Grønt Flagg prosjektet

3. Søknaden gjelder (sett kryss): Førstegangssertifisering Fornyet sertifisering
4. Prosjektet er gjennomført i.h.t. Grønt Flagg kriteriene: Ja Nei
5. Vedlagt følger Prosjektrapport for periodens tema: Ja Nei
6. Vedlagt følger Miljøhandlingsplan for kommende periode: Ja Nei
7. Finnes en forankring til Nettverk for Miljølære? Ja Nei (kort angivelse av aktiviteter):
_____

8. Prosjektrapporten består av følgende deler (hvis flere). Antall sider skal oppgis:
_____ 8 Sider _____

9. Denne søknaden med vedlegg er godkjent av Rektor/Styrer og gjennomgått av Ordfører eller administrativ leder i kommunen/fylkeskommunen. Disse har signert her:

Signatur Rektor/Styrer: Linda Karete Johansen Dato: 18.12.13

Signatur Ordfører: _____ Dato: _____

10. Vi ønsker følgende flaggstørrelse: Stort (150 x 225 cm) Lite (60 x 90 cm)

Innsending og svar

Skjemaet sendes Stiftelsen FEE Norway, Postboks 4502, 4673 Kristiansand eller post@fee.no. Svar kan forventes innen ca 14 dager etter at søknaden er mottatt. Bruk av e-post er foretrukket. Ingen dokumenter vil bli returnert dersom ikke avtalt på forhånd.

Prosjektrapport for arbeid med Grønt Flagg Fagerlia Miljøbarnehage

Innhold:

1. Innledning – s.2
2. Kildesortering/gjenvinning og kompostering – s.3
3. Mål og delmål for tema – s. 3
4. Evaluering av prosjektet s. 3-5
5. Grønnsakhagen – s. 6 -7
6. Nytt prosjekt – s. 7
7. Miljøhandlingsplan – s. 8
8. Miljøregler for Fagerlia Miljøbarnehage – s. 8

1. Innledning

Fagerlia Miljøbarnehage ønsker med dette å bli sertifisert som Grønt Flagg barnehage.

Fagerlia Miljøbarnehage er, som dere kan se ut av navnet, en to-avdelings barnehage som har fokus på økologisk og bærekraftig tekning. Barnehagen sto ferdig i oktober 2010, og er bygget med tanke på miljøet ved å være et lavenergihus.

Veien fra registrering til søknad om sertifisering har vært lang. Den begynte allerede i januar 2012 og vi har arbeidet med temaet "*Varmkompostering*" jevnt og trutt siden den gang. Vi føler vel selv at vi har nådd våre mål for en god stund tilbake, men søknaden kommer altså ikke før nå. Dette er fordi at Silje Marie Tiller som har hatt hovedansvaret for registrering/sertifisering har hatt svangerskapspermisjon, men nå er hun tilbake og vi er klare for å heise det Grønne flagget til topps.

2. Kildesortering og kompostering

Vi hadde et klart mål om at vi ønsket å ha kompostbinge i barnehagen vår, og de ansatte hadde allerede før vi åpnet barnehagen vært på opplæringskurs med kommunens kontaktperson for kompostering, Solvor Leistad. Derfor kunne vi starte opp med kompostering samme dag som barnehagen åpnet og vi har fortsatt hver dag siden. Kompostbingen har gått jevnt over veldig bra, men unntak av noen perioder hvor den har vært for bløt eller tørr. I tillegg har kommunen kildesortering, papir, plast og restavfall, og dette er en naturlig del av hverdagen på barnehagen, både på kjøkkenet, og inne på avdelingene hvor det er satt opp *miljøstasjoner*. Vi ser at vi produserer mye avfall, men vi er veldig fornøyd med at vi får redusert mengden av restavfall gjennom å kompostere. Selv om barnehagen er et stort fokus på gjenbruk og bærekraftig tenkning ved og blant annet å handle mye brukt og økologisk føler vi at gjenbruk er noe vi kan bli enda flinkere på. Vi kan også bli bedre til å engasjere og involvere barna i akkurat dette med gjenbruk og ikke bare gjenvinning. Disse tankene som vi har gjort oss underveis danner grunnlaget for valget av neste tema. Mer om dette kommer på punkt 6.

Miljøstasjonen på småbarn – Beverhytta. Denne brukes flittig av både store og små. Og når bøttene er fulle tar vi med barna og tømmer de i

3. Mål og delmål for tema

Våre mål for vårt arbeid med grønt flagg er:

- Å gjøre barna bevisst på å ta vare på naturen og miljøet rundt seg.
- Å lære barna om livets sirkel.

Våre delmål er:

- Å gjøre barna bevisste på gjenbruk.
- Å lære barna at vi er avhengige av hverandre → respekt for alt levende liv.

Vi jobber daglig mot disse målene, kanskje ikke alltid like bevisst, men grønt flagg og miljøtenkning ligger alltid i bakhodet i alt vi gjør. Vi sorterer, komposterer og gjenvinner, har sporløs ferdsel i naturen, og rydder innimellom søppel når vi ferdes på tur. Vi snakker med barna om at jorda blir syk om vi kaster søppel ute i naturen. Tar vi vare på naturen tar den vare på oss → frisk luft, rent vann etc.

Dette er kanskje litt optimistiske mål som er det vanskelig å måle, men vi håper at vårt arbeid i barnehagen er med på å gi barna ett sett med verdier og holdninger som de tar med seg videre i livet. Når det er sagt så ser vi jo at vårt arbeid bærer frukter helt ned på småbarn når de de små spør hvilken type søppel det er før de kaster de ved miljøstasjonen.

4. Evaluering av prosjektet:

Som jeg skrev i innledningen var vi godt forberedt på oppstarten av kompostering da vi åpnet barnehagen og kompostbingen har gått veldig bra siden første dag. Vi har riktignok hatt noen runder med litt for tørr eller bløt bing, men det har ikke vart lenge om gangen. Ungene syntes jo det var litt kult og ganske ekkelt når bingen ble for bløt for da kom det larver til. Spennende!!

Da vi startet opp med grønt flagg visste vi at vi hadde god kontroll på komposteringen så det var ikke der utfordringen lå. Den lå i å gjøre få komposteringen inn i vårt pedagogiske arbeid og gjøre alt miljøarbeid på barnehagen til et pedagogisk verktøy. Vi satte opp enkle miljøhandlingsregler

- Alt matavfall kastes i kompostbøtta
- Komposten tømmes hver dag i løpet av utetiden av ansvarlig avdeling
- Barna er med på å sortere avfall i løpet av dagen

Barna som er med på å tømme bøtta får hver sin oppgave:

- Bære bøtta til «husgrisen»
- Hjelpe til med å tømme bøtta
- Hjelpe til med å røre rundt.
- Ha på strø
- Bære bøtta inn igjen

Dette var enkle regler som vi følte fungerte greit i starten. Etter hvert kom hverdagen med diverse andre oppgaver innhentet oss så vi opplevde at reglene ikke alltid ble fulgt. Det vi da gjorde var å gjøre en på huset ansvarlig for tømningen av bøtte, dette ble William som også sitter i miljørådet, og han gjør en kjempejobb med å tømme bøtta sammen med barna. Barna slipper som regel det de holder på med når han roper ut om noen har lyst til å være med i komposten.

Vi har også hatt et fast innslag av grønt flagg i uka gjennom «grønt flagg samlingsstund». Da har vi hatt varierte tema for samlingsstund, som f.eks å sortere avfallet vårt, se hva som lever i komposten (hva får den til å ryke), utesamlinger hvor vi har åpnet kompostbingen for å se inni den, og se miljøfilmer fra LOOP.

Vi mener å kunne si at barna har fått en forståelse av hva som skjer med matavfallet og de er i alle fall meget klare på at appelsinskall, DET, skal ikke husgrisen ha for da får den vondt i magen☺

Hva kan vi finne i jorda husgrisen har laga?

Vi fant blant annet noen bittesmå larver →

← .....og en maur!

Grønt flagg samling med sortering av søppel!

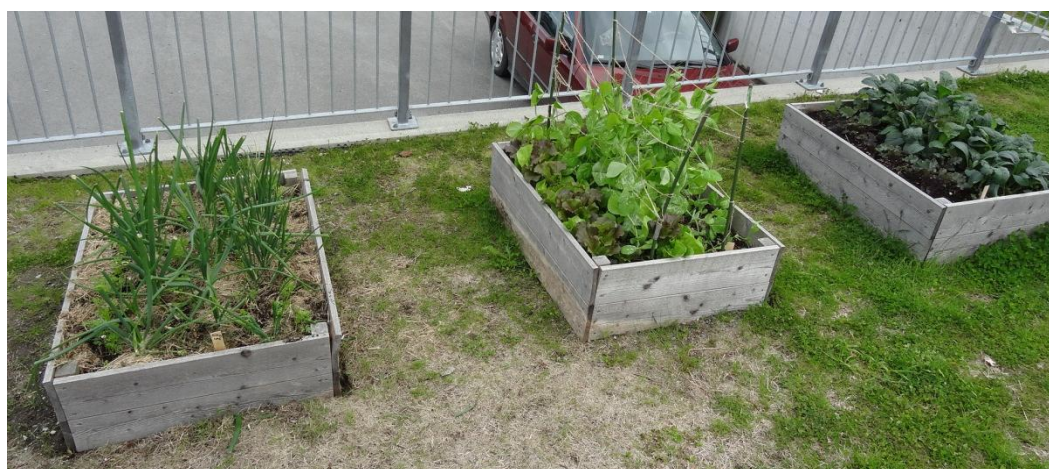
Miljøfilmer
fra
LOOP!

5. Grønnsakhagen

Jeg ønsker bare kort å vise vår fine grønnsakhage, eller binger om du vil. Tanken var jo å søke resertifisering på dette temaet, men når søknadsperioden ble så lang som den var så var vi allerede godt i gang med den. Det første året vi prøvde oss på dyrking ble resultatet heller begredelig, men året etter flyttet vi bingene og tilføire mye god kompostgjødsel som vi er sikker på bidro til en flott avling av både sukkererter, gulerøtter, salat og poteter.

Salat, grønnkål, løk, sukkererter, poteter og ringblomster

Barna hentet seg titt og ofte ei gulrot som de vasket av og nøt med stilken på!

En del av potetavlingen vår. Disse ble til deilige «Chips» da vi laget oss hjemmelaget «fish`n Chips»

6. Nytt prosjekt

Som jeg skrev innledningsvis så ønsker vi å starte med et nytt prosjekt som omhandler gjenbruk. Vi føler selv at vi er gode på gjenvinning, men tenker ikke alltid på avfallet vårt som gjenbrukbart. Vi har jo et mål om at barna skal ta vare på naturen rundt seg og bli bevisste på gjenbruk, og da føler vi at det er på sin plass at vi tar akkurat dette inn i vårt pedagogiske arbeid. Barnehagen har i år fokus på fagområdet «Kunst, kultur og kreativitet» og vi har i særlig grad linket gjenbruk opp mot dette gjennom ulike formingsaktiviteter. Nå som jeg sitter her og skriver denne søknaden er vi allerede kommet til desember så vi har tjuvstarta litt på gjenbruk som grønt flagg tema.

7. Miljøhandlingsplan

Miljørådet består av de samme to som sist gang, det er Silje Marie Tiller (Leder) som er pedagogisk leder på småbarn, og William Bonnington som er assistent på storbarn. I tillegg er jo styrer involvert og støtter arbeidet med grønt flagg. Grunnen til at vi har valgt å ha det samme miljøråd er enkelt og greit fordi vi er en liten barnehage og på grunn av diverse permisjoner og andre roller på huset er det ikke så mange å velge i mellom. Men både jeg, Silje og William trives godt som grønt flagg representanter så vi fortsetter med glede.

Aktivitet	Tidspunkt	Deltakere	Ansvarlig	Gjøremål
Gjenvalg av miljøråd	August 2013		Styrer	
Møte i miljøråd	August 2013	Miljørådet	Leder for miljøråd	Arbeid med prosjektrapport og valg av nytt prosjekt
Arbeid med prosjektrapport	September-Desember 2013		Leder for miljøråd	Dokumentere arbeidet som er gjort
Sende prosjektrapport	Desember 2013		Leder for miljøråd	
Gjenbruk inn i formingsaktiviteter knyttet til tema	September til April	Hele barnehagen	Pedagogiske ledere	Lage bilder og figurer fra eventyrene vi har tema om
Planlegging av aktiviteter knyttet til gjenbruk	Personalmøter en gang i måneden	Hele personalgruppen	Pedagogiske ledere	Idemyldring og planlegging av ulike gjenbruksaktiviteter knyttet til tema
Besøke Remida – sentret på Svartlamoen	Vinter/vår 2014	De største barna på storbarn	Pedagogisk leder på storbarn	Få se alt vi kan lage av det som kalles gammelt skrot
Sende inn søknad om resertifisering	Mai 2014	Miljørådet	Leder for miljørådet	Forhåpentligvis har vi fått det grønne flagget, og det er nå tid for å søke om resertifisering

8. Miljøregler

- Vi skal gjenvinne og sortere alt avfall, alltid!
- Vi skal tenke gjenbruk før vi kaster vekk søppel
- Vi skal ha minst en gjenbruksaktivitet knyttet til den temaperioden vi er inne i
- Barna skal bli kreative gjenbrukere

Vi håper denne søknaden å endelig få heise det grønne flagget til topps. Det har vi ventet og jobbet lenge for.

Med vennlig hilsen
Silje Marie Tiller, Leder for Miljørådet